

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

Sammanfattning för allmänheten

Landsbygdsprogrammet för perioden 2014 – 2020

Landsbygdsprogrammet består av stöd och ersättningar som är till för att utveckla landsbygden. Miljö, hållbar utveckling och innovation är prioriterat.

Det finns tydliga mål uppsatta som programmet ska styra mot. Dessa ska i sin tur bidra till att nå det övergripande målet Smart och hållbar tillväxt för alla som är ett mål i den gemensamma strategin Europa 2020. Förutom mål på EU-nivå finns också nationella och regionala mål som programmet ska bidra till.

Programmet innehåller sex olika prioriteringar som anger de mål som stöden och ersättningarna ska bidra till att nå:

Av figuren framgår vilka prioriteringarna är och hur stor andel av det totala programmet de omfattar. Det finns drygt 37 miljarder kronor som fördelas mellan de olika åtgärderna. Stöden och ersättningarna i programmet finansieras gemensamt av Sverige och EU. Under varje prioritering finns fokusområden som beskriver olika delar mer detaljerat. I programmet används begreppen åtgärd och delåtgärd, där delåtgärder innehåller de stöd och ersättningar som Sverige har valt. Exempel på delåtgärder är stöd till kompetensutveckling, investeringsstöd, miljöersättningar och stöd genom lokalt ledd utveckling.

Jordbruksverket är förvaltningsmyndighet för landsbygdsprogrammet. Men det finns flera myndigheter som ansvarar för handläggning av de olika stöden inom programmet. Dessa myndigheter har tagit fram handlingsplaner för landsbygdsprogrammet där de beskriver hur de genom sina prioriteringar ska bidra till målen i programmet. I handlingsplanerna framgår förutom prioriteringarna också de kriterier som finns för urval av ansökningar.

Landsbygdsprogrammet för perioden 2014 - 2020 godkändes av EU-kommissionen i slutet av maj 2015. Programmet öppnade i begränsad omfattning för ansökningar redan under hösten 2014. Under 2015 öppnade den större delen av programmet, medan en sista mindre del öppnade i början av 2016.

Övervakningskommittén följer arbetet

För att följa arbetet med landsbygdsprogrammet finns en övervakningskommitté. Kommitténs uppgift är att se till att målen med programmet nås och att arbetet genomförs på ett effektivt sätt.

Övervakningskommittén för landsbygdsprogrammet 2014–2020 bildades 2015. Kommittén arbetar enligt den arbetsordning man har beslutat om. I arbetet ingår att kontrollera hur långt arbetet med programmet kommit. Den granskar omfattning och resultat för åtgärderna i programmet och jämför med målen. Kommittén granskar och godkänner även de genomföranderapporter som varje år skickas till EU-kommissionen. Kommittén kan vid behov lämna synpunkter om genomförandet och utvärderingen av programmet.

Övervakningskommittén består av representanter för myndigheter och organisationer som är berörda av landsbygdsprogrammet. Där finns företrädare för regionala och lokala myndigheter, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer och andra organisationer som företräder det civila samhället.

Utvärderingssekretariatet utvärderar arbetet

Uppföljning och utvärdering är en viktig del av programmets genomförande och det görs löpande under hela programperioden. Det görs för att

- programmet ska kunna förbättras, såväl under tiden det genomförs som i senare programperioder
- bedöma om programmet uppnår sina mål
- bedöma om pengarna används på ett effektivt sätt.

Utvärderingarna ska hjälpa politiker och andra beslutsfattare att lära sig mer om hur programmen fungerar för att genomföra den beslutade politiken. Det är ofta forskare vid högskolor och universitet som gör utvärderingarna.

En grupp av rådgivande forskare från forskningsinstitut, högskolor och universitet hjälper till att föreslå vilka utvärderingar som ska göras. De granskar också kvaliteten på de utvärderingar som görs. Utvärderarna är fristående från Jordbruksverket.

Landsbygdsnätverket sprider information och skapar mötesplatser för ett effektivt genomförande

Det finns ett landsbygdsnätverk kopplat till landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet samt programmet för lokalt ledd utveckling finansierat av regional- och socialfonden. I det svenska landsbygdsnätverket samlas de aktörer som arbetar med landsbygdsutveckling, utveckling av fiskeri och vattenbruk samt lokalt ledd utveckling. Målet med nätverket är att öka delaktigheten och att programmet ska kunna genomföras på ett bättre och mer effektivt sätt.

Landsbygdsnätverket skapar mötesplatser där olika aktörer på lokal, regional och nationell nivå kan informera varandra och dela erfarenheter. Tanken är att aktörerna tillsammans ska kunna utveckla samarbeten och metoder som sedan kan användas i arbetet med landsbygdsutveckling.

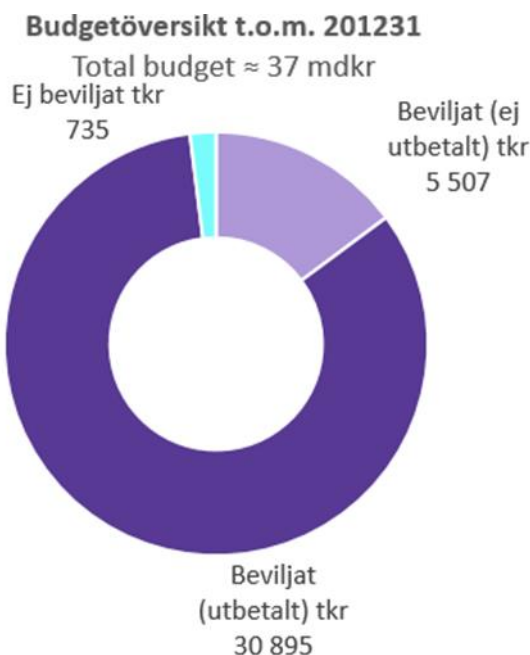
Vad har hänt hittills inom programmet?

Budgetutnyttjande

Till och med december 2020 har stöd beviljats för cirka 3,9 miljarder euro (drygt 36 miljarder kronor), vilket motsvarar ca 98 procent av programmets budget (66 procent år 2019). Under 2020 har stöd beviljats för 605 miljoner euro (cirka 5,6 miljarder kronor).

Till och med december 2020 har 3,1 miljarder euro (cirka 31 miljarder kronor) betalats ut vilket motsvarar ca 83 procent av programmets budget (66 procent år 2019). I detta belopp ingår även ersättningar som genomförts enligt förra programmets regelverk. Utbetalningsbeloppet för 2020 uppgår till 623 miljoner euro (cirka 6,5 miljarder kronor).

Genomförandet av den nuvarande budgeten kan fortsätta under ytterligare tre år.

Följ gärna bloggen [Programmen och pengarna \(programmenochpengarna.wordpress.com\)](http://programmenochpengarna.wordpress.com) så får du löpande information om hur det går.

Uppföljning

Övervakningskommittén för landsbygdsprogrammet 2014–2020 har sammanträtt två gånger under 2020. Kommittén har då bland annat beslutat om den årliga genomföranderapporten för föregående år, men även getts tillfälle att yttra sig över förslag till ändringar av landsbygdsprogrammet som regeringen förberett under året.

Utvärdering

Varje år publicerar utvärderingssektariatet vid Jordbruksverket utvärderingar och uppföljningar. Under 2020 har utvärderingssektariatet vid Jordbruksverket publicerat 5 utvärderingar av landsbygdsprogrammet. Även 8 uppföljningar av landsbygdsprogrammet har publicerats under året. En fullständig lista över publicerade utvärderingar och uppföljningar 2020 finns i kapitel 2d. Utvalda resultat av utvärderingarna och uppföljningarna återfinns i kapitel 2e.

Det är viktigt att de utvärderingar som görs kommer till nytta. Därför är det en viktig del av utvärderingssektariatets arbete att sprida resultaten till relevanta målgrupper. Utvärderingarnas främsta målgrupp är Regeringskansliet och andra aktörer som arbetar med att genomföra och utveckla landsbygdsprogrammet, till exempel myndigheter, organisationer och personer som är verksamma inom lokalt ledd utveckling. Men i målgruppen ingår även andra personer som arbetar med landsbygdspolitik och relaterade frågor eller på andra sätt är berörda eller intresserade.

För att sprida resultaten har vi använt följande kanaler anpassade till målgruppen:

- personlig kommunikation i workshoppar och möten
- digital kommunikation via Jordbruksverkets webbplats och bloggen Programmen och pengarna
- direktkommunikation genom riktade utskick av material
- masskommunikation via pressmeddelande.

Landsbygdsnätverket

Landsbygdsnätverket med sina över 100 medlemmar (nationella organisationer och myndigheter) har fortsatt utvecklat sin verksamhet baserad på den handlingsplan som utarbetats för programperioden. Styrgruppen, som består av representanter från 15 organisationer och myndigheter, genomför verksamhet främst via ett antal tematiska arbetsgrupper enligt antagen aktivitetsplan för 2019–2020.

Drygt hälften av medlemmarna är aktiva i ett 10-tal olika arbetsgrupper. I dessa grupper sker ett omfattande arbete och lärande vad gäller att samla in, analysera och sprida kunskap och erfarenheter inom sina respektive områden. Även en innovationssupport inom EIP-Agri har varit operativ sedan 2015.

Kärnan i verksamheten är att mötas. Det har genomförts över 100 digitala träffar och workshops under 2020. Enligt utvärderingar finns en hög belåtenhet hos deltagarna vad gäller kunskaper som de fått vid dessa tillfällen och som de kan använda i sina respektive fortsatta arbeten. Medlemmarna nås med information bland annat via två nyhetsbrev som når fler än 2 200 prenumeranter, podcasten Landet som nådde ca 25 000 lyssningar under 2020 och webinarier Landet lär med 14 webinarier under 2020. Webinariet Landet lär har drygt 50 personer i genomsnitt live och ca 250 visningar i efterhand per avsnitt.